

Pārgaujas novada pagastu sētas šomēnes apmeklē pasākuma "Sakopta un videi draudzīga sēta 2018" vērtēšanas komisija.

Tā iegriežas katrā pagalmā. Novadnieki to zina, jo tiek turpināta tradīcija, kas pirms 18 gadiem aizsākās Raiskuma pagastā un jau deviņus reizi kļuvusi par ikgadēju novada pasākumu. Mērķis vienkāršs - pašvaldība vēlas sekot teritorijas sakopšanu, veicināt novada iedzīvotāju un uzņēmēju labo gribu ne tikai sakopt savu sētu, bet arī saimniekot videi draudzīgi un energoefektīvi, kā arī celt iedzīvotāju lepnumu un pašapziņu par savu novadu, saliedēt tuvākus un tālākus kaimiņus un, protams, palielināt novada atpazīstamību nacionālā mērogā. Pasākuma mērķis katru gadu ir nemainīgs, bet, lai saglabātu objektīvu skatījumu, vērtēšanas komisijas sastāvs un vērtēšanas nominācijas nedaudz mainās.

Pirms tam iedzīvotāji bija aicināti īpaši pieteikt savu vai citu īpašumu vērtēšanai, kā arī pieteikties tiem, kam pie iebraucamā ceļa atrodas zīmes "Iebraukt aizliegts", "Privātpašums" vai "Nikns suns", jo vērtēšanas komisijas šādus īpašumus var nevērtēt. Katram saimniekam arī bija iespēja atteikt savu īpašumu vērtēšanai. Ja sētas saimnieks laikā, kad ierodas komisija, nav mājās, apkārtnē netiek fotografēta.

Raiskuma pagasta "Ederniekos" komisiju, kuru vada Solveiga Ruska, sagaida Andrejs Kanapolis un uzreiz saka, ka pie mājas jau nekā diža nav. "Karsts laiks, nekā neaug, brīžam rokas nolaižas. Akā sāk trūkt ūdens, arī dīķis izžūst," viņš stāsta.

"Ederniekos" dzīvo trīs radu ģimenes. Visi kopā rūpējas, lai deviņus hektārus plašā apkārtnē būtu

■ "EDERNIEKU" PAGALMĀ. Vērtēšanas komisija – Solveiga Ruska, Iveta Adamsone un Eva Meijere ar Andreju Kanopoli - pārrunā karstās vasaras sagādātās rūpes.

Starp sakoptām sētām meklē sakoptāko

sakopta. Pagalms izplauts, zem ābelēm, kas stādītas pirms gadiem sešdesmit un tagad pilnas augļiem, pastaigājas zosu saime. "Domājam atjaunot veco kūti, no kuras palikuši akmeņi. Darba daudz, plāni lieli, palēnām jau kaut kas notiek," saka Andrejs.

Komisija – kultūras darbiniece Solveiga Ruska, pašvaldības projektu vadītāja Eva Meijere un Straupes skolas skolotāja Iveta Adamsone - izstaigā pagalmu, parunājas ar Andreju un pasniedz ielūgumu uz Saimniekballi, kurā sa-

tiksies novada sakoptāko sētu saimnieku ģimenes.

Raiskuma pagastā komisija strādāja jau septīto dienu. Solveiga pastāsta, ka vienā dienā pabijuši pat 104 sētās, bet tas bijis Auciemā, kur daudzas mājas blakus cita citai. Aplūkojot viensētas, no vienas līdz nākamajai mājai jābrauc vairāki kilometri, laiks paiet ceļā.

Solveiga Raiskuma pagasta sētas vērtēja arī pirms diviem gadiem. "Ir jaunas mājas, kuras pat nebija sāktas būvēt, ir tādas, kur

darbi stāv uz vietas. Ja mainās īpašnieki, mainās arī māju apkārtnē. Katrs saimnieks cenšas, lai vide būtu sakopta," pārdomās dalās Solveiga Ruska.

Kultūras darbiniece Madara Gasiņa vada vērtēšanas komisiju Stalbes pagastā. Iepriekšējās vasarās viņa iepazīstina Raiskumu un Straupi. "Iespaidi ir ļoti labi. Raiskuma pagastā ir vairāk norādes zīmju uz mājām, šķiet, ka stalbēnieši par to nav aizdomājušies," pārdomās dalās Madara un uzsver, ka cilvēki ir ļoti atsaucīgi.

Viņa pastāsta, ka kāds stalbēniecis zvanijis un atvainojies, jo pērn komisijai atteicis tāpēc, ka kucēns izvandījies pagalmu, šovasar gan labprāt uzņemt komisiju. "Esam pārliecinājušies, ja apmeklētu tikai tās sētas, kuras saimnieki piesaka, ko vērtēt būtu ļoti maz. Iebraucām mājā, kura saņēmusi gan Stalbes pagasta, gan novada karogu kā sakoptākā, bet saimniece saka, ka pie viņiem jau nekā īpaša nav, ko redzēt, sak', ja ko atrodāt - fotografējiet! Bet kāds pagalms! Cilvēki kopj namu apkārtni, zina, kādu to gribētu izveidot, saprot, cik daudz vēl jāizdara, iespējams, tāpēc pašiem šķiet, ka vēl maz paveikts," iespaidos dalās Madara.

Pašvaldības sabiedrisko attiecību un jaunatnes lietu speciāliste Iluta Beķere ar komandu apmeklē Straupes pagasta sētas. "Kaut pati esmu straupiete, būt komisijā ir laba iespēja iepazīt visu pagastu. Prieks, ka daudzi gaida komisiju, vēlas parādīt, kas pa gadu pagalmā mainījies, pastāsta, ko domā darīt, kā apkārtnē varētu izskatīties nākamvasar. Gadās arī, ka saimniekus pārsteidzam, jo tieši to vakar viņi iecerējuši pļaut zāli, bet mēs atbraucām dienā," pastāsta Iluta un uzsver, ka diemžēl visus saimniekus neizdodas satikt mājās, tas arī saprotams, - viņi ir darbā.

Pērn komisijas novadā apsekoja 1100 sētas, vairāk nekā 800 saimnieki saņēma ielūgumus uz Saimniekballi. □

Lai saglabātu objektīvu skatījumu, vērtēšanas komisijas sastāvs un vērtēšanas nominācijas nedaudz mainās.

VIEDOKĻI

Pieredze un tradīcijas dažādās

Katrs apkārtni iekopjam tādu, kādā vēlamies dzīvot, veidojam vidi, kurā jūtamies labi. Un katram savi kritēriji, tie var būt ļoti dažādi.

Ikvienš salīdzinājums ar citiem ir stimulē darīt un radīt. Skaistais priecē un gandarī gan saimnieku, gan citus.

Pašvaldībās ir dažāda pieredze, kā veicināt sakoptību. Vairākos novados izveidojušās jaukas konkursa tradīcijas, citos tos vairs nerīko, vēl citos meklē jaunus risinājumus, kā pagodināt tos, kuri dara skaistāku novadu un līdz ar to visu Latviju.

Līgatnes novadā savulaik rīkots sakoptāko sētu konkurss. "Vairs to nedarām, bet domājam. Šogad, protams, vairs ne, bet nākamgad varētu būt," stāsta novada vadītājs Ainārs Šteins un uzsver, ka svarīgi ir iedzīvotājus ieinteresēt.

Priekuļu novada pagastos konkursu "Sakoptākā sēta" rīkoja tad, kad Latvijā notika konkurss "Sakoptākais pagasts". Izveidojoties novadam, tradīcija netika turpināta.

"Bijuši konkursi balkoniem, piesakās retais, turklāt ir grūti izvērtēt, jo skaistumu katrs tomēr izprot citādi," saka Priekuļu novada domes priekšsēdētāja Elīna Stapulone.

Daudzus gadus sakoptāko sētu konkurss tika rīkots **Jaunpiebalgā**, daudzi jo daudzi novadnieki saņēma pašvaldības pagodinājumus. "Cilvēkiem patīk, ja paveikto novērtē, bet paši nepiesakās. Novads nav liels, arī ikdienā redzam, kā kurš saimnieko, ir prieks par katru, kurš kaut ko atjauno. Pēdējās reizēs godinājām tos saimniekus, kuri iekopuši jaunus laukus, māju apkārtni. Nav viegli novērtēt skaisto," saka Jaunpiebalgas novada pašvaldības izpilddirektore Dace Bišere-Valdemiere un uzsver, ka grūti salīdzināt paveikto un ieguldīto, jo katra saimnieka iespējas ir atšķirīgas. Dace atceras kādas mājas apmeklējumu. Tajā dzīvoja divas sirmas kundzes. Viņu liliņu dobe aizvien ir atmiņā. "Kādu darbu, rūpes viņas ieguldīja, lai tāda dobe būtu! Tāpat, cik darba un līdzekļu vajag, lai atjaunotu neapsaimniekotu māju, sakoptu apkārtni," pārdomās dalās izpilddirektore.

Vecpiebalgas novadā šovasar tiek atjaunota tradīcija. Bija izsludināts konkurss "Sakoptākā sēta", un iedzīvotāji, kuri savā dzīves vietā, lauku sētā, vasaras mītnē, uzņēmuma teritorijā vai daudzdzīvokļu mājā izveidojuši skaisti sakoptu vidi, tikai aicināti piedalīties konkursā. Pieteikt īpašumu varēja gan paši īpašnieki vai apsaimniekotāji, gan kaimiņi, radi, paziņas, ja īpašnieks tam piekritis. Konkursā dažādās nominācijās pieteikti deviņi objekti, izveidota komisija, kas vērtēs ieteiktās skaistās vietas.

Raunas novadā pērn pašvaldība nemeklēja sakoptākās sētas, jo tika uzņemti Latvijas Puķu draugu saietā dalībnieki. Pirms tam, apsekojot novadnieku īpašumus, tika izraudzīti tie, kurus rādīt viesiem, lai viņi ne tikai priecātos, bet arī smeltos ierosmi. Augustā pašvaldības komisija atkal apbraukās sētas Drustu un Raunas pagastā. "Cenšamies iebraukt katrā sētā. Lai arī aicinām pieteikties, cilvēki to nedara. Tas ir latviskais kautrīgums. Reizē cilvēki nevēlas lielīties, kā paši saka, un arī nenovērtē savu paveikto," saka Raunas paš-

valdības izpilddirektore Linda Zūdiņa un piebilst, ka katrā sētā ir jaukas tikšanās ar saimniekiem. Cilvēki labprāt dalās pieredzē, kā kopj pagalmu, dārzus, un ir lepnī, ka kāds to novērtē. Viņa atzīst, ka šajos braucienos labi redzams, kur kas attīstās, kur, diemžēl, kaut kas panīcis. "Arī ikdienā sekojam, lai cilvēki sakopj savas teritorijas. Pērn tika uzrakstīti trīs protokoli par nesakoptību. Privātpašnieks ir atbildīgs, ja dzīvzogs pie viņa mājas ielas pusē kļūst bīstams garāmgājējiem un braucējiem," stāsta izpilddirektore. Novada sakoptāko sētu saimnieki saņēms pašvaldības pateicības, kādas – tas tiek glabāts noslēpumā.

Amatas novadā jau vairākus gadus iedzīvotāji pašvaldībai iesaka

sakoptākās privātmājas, viensētas, lai to saimniekus godinātu un piešķirtu titulu "Amatas novada lepnums". Tad komisija apmeklē ikvienu ieteikto kandidātu. "Suminām sakoptāko viensētu un sakoptāko daudzdzīvokļu māju. Nav viegli novērtēt, bet tā ir arī iespēja katram palepoties ar savu sētu. Labi vārdi taču uzmundrina ikvienu," stāsta Amatas novada domes priekšsēdētāja Elita Eglīte.

Ilggadēja pieredze godināt sakopto sētu saimniekus ir **Pārgaujas novadā**. "Ja brauktu un vērtētu tikai tās sētas, kuru saimnieki piesakās, konkurss beigtos pusotrā stundā. Svarīgi izstrādāt nolikumu, lai katrs varētu piedalīties un būtu ieinteresēts to darīt. Protams, lai apbrauktu vairāk nekā tūkstoši sētu, vajadzīgs laiks. Darbiniekiem jāpagūst paveikt kārtējos darbus un arī izbraukāt pagastus. Tas izdodas," pārdomās dalās Pārgaujas novada vadītājs Hardijs Vents.

Sagatavoja: **SARMĪTE FELDMANE**

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra